VANDRA I KRISTINEHAMN

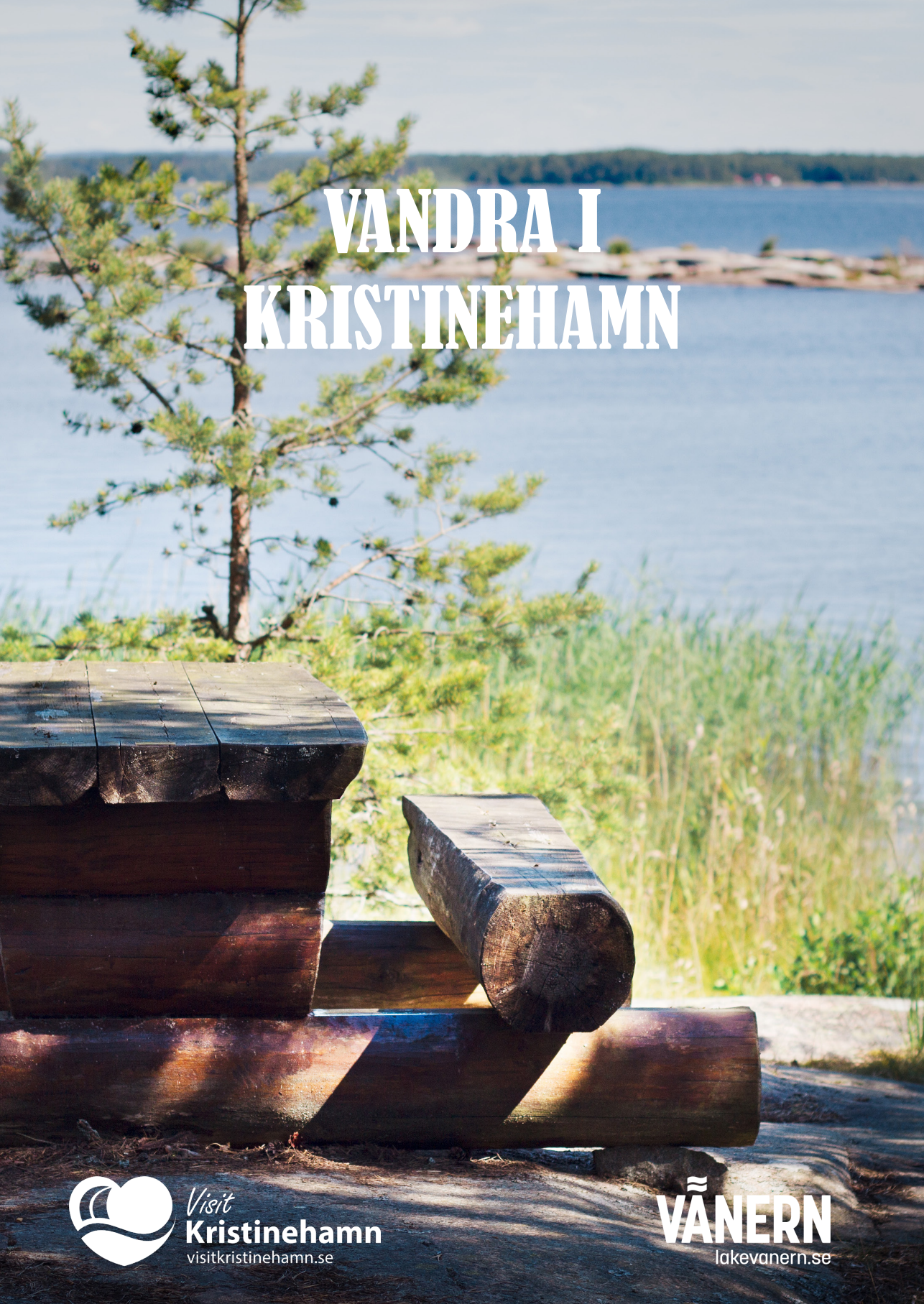

Visit Kristinehamn
visitkristinehamn.se

VÄNERN
lakevanern.se

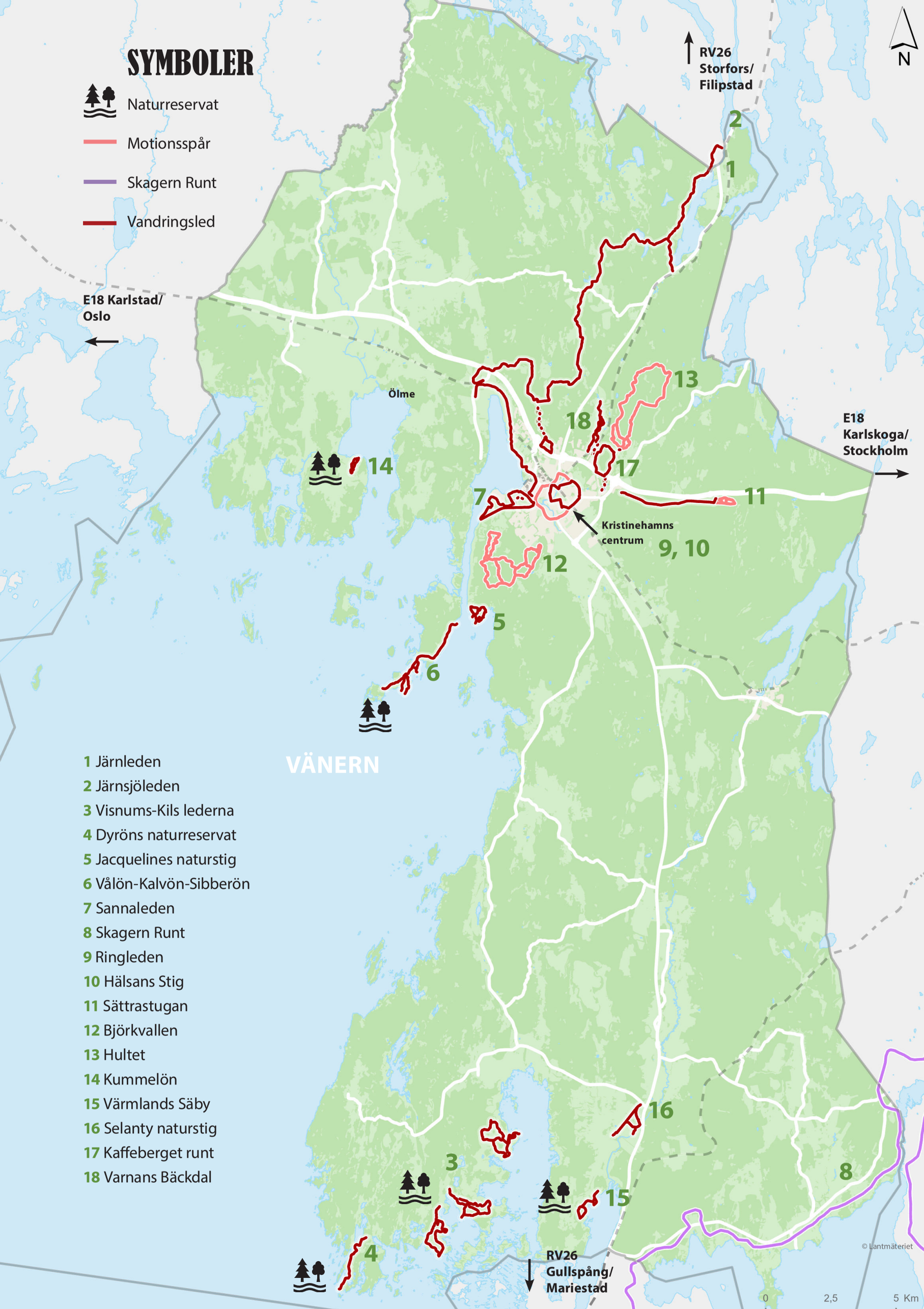
SYMBOLER
Naturreservat
Motionsspår
Skagern Runt
Vandringsled
RV26
Storfors/
Filipstad
N
E18 Karlstad/
Oslo
Ölme
E18
Karlskoga/
Stockholm
Kristinehamns
centrum
VÄNERN
RV26
Gullspång/
Mariestad
© Lantmäteriet
0
2,5
5 Km
1 Järnleden
2 Järnsjöleden
3 Visnums-Kils lederna
4 Dyröns naturreservat
5 Jacquelines naturstig
6 Vålön-Kalvön-Sibberön
7 Sannaleden
8 Skagern Runt
9 Ringleden
10 Hälsans Stig
11 Sättrastugan
12 Björkvallen
13 Hultet
14 Kummelön
15 Värmlands Säby
16 Selanty naturstig
17 Kaffeberget runt
18 Varnans Bäckdal

Foto: Tomas Hermann

Foto: Roland Svensson

Allemansrätten

ALLEMANSRÄTTEN GÄLLER INTE LIKA ÖVERALLT
I naturreservat, nationalparker, parker och på golfbanor har man ofta valt att begränsa allemansrätten. Du behöver själv ta reda på vad som gäller.

TÄNDA EN ELD
Du får göra upp eld i naturen under säkra förhållanden. Välj gärna färdiga eldstäder. Om du inte har med dig egen ved så kan du använda döda grenar/ved från marken, det är inte tillåtet göra skada på levande träd eller buskar. När det är torrt kan det vara eldningsförbud. Du behöver själv ta reda på hur det förhåller sig.

ÖVERNATTA I NATUREN
Du får tälta något enstaka dygn i naturen. Välj att slå upp tältet på tålig mark och inte i använd betesmark, jordbruk eller plantering. Tältplatsen får inte ligga nära boningshus. Att tälta med ett par, tre tält under något enstaka dygn ingår i allemansrätten. Om ni däremot tältar i stora grupper med många tält behöver du be markägaren om lov.

I nationalparker och naturreservat gäller särskilda regler. I allmänhet är det inte tillåtet att tälta eller göra upp eld annat än på särskilt angivna platser. Ibland är det förbjudet att tälta i friluftsområden, tex i parker, idrottsområden eller liknande. Du behöver själv ta reda på vad som gäller på platsen.

TA MED SKRÄPET
All nedskräpning är förbjuden. Krossat glas, burkar, plast, fiskelinor, engångsgrillar och annat skräp kan skada både människor och djur.

HA MED HUNDEN
För att skydda vilda djur och fåglar måste du ha full koll på din hund. I de allra flesta fall innebär det koppel. När djuren har ungar under vår och sommar är det extra viktigt. I beteshagar är det olämpligt att ha med hund.

PLOCKA BLOMMOR, BÄR OCH SVAMP
Du får fritt plocka blommor, bär och svamp i naturen, men vissa växter är fridlysta och får därför inte plockas. Du får inte bryta grenar från levande träd eller buskar.

KÖRA I NATUREN
Att köra med motorfordon i naturen ingår inte i allemansrätten eftersom det kan skada naturen. Det är även förbjudet att cykla på leder om inte annan information finns.

visitkristinehamn.se/vandra
facebook.com/visitkristinehamn
@visitkristinehamn

Foto framsida: Emmie Åkesson
Produktion: Turismenheten, Kristinehamns kommun
Tryck: Maj 2021.

Arskagsleden
Foto: Bernt Magnusson

VANDRA I KRISTINEHAMN

I Kristinehamn hittar du lugnet och närheten till naturen. Här finns vandringsleder både för dig som vill gå en längre sträcka och för dig som bara vill komma ut och njuta. I broschyren och på webben hittar du detaljkartor och information som underlättar för dig att ha en skön stund i naturen. Mer information på **visitkristinehamn.se/vandra**

KVALITETSMÄRKTA VÄRMLANDSLEDER
Det finns flera kvalitetsmärkta Värmlandsleder att välja på:
Järnleden 1 är 30 km lång och går genom historisk terräng som sträcker sig mellan Kristinehamns gästhamn och Hytte. Välj att gå hela sträckan eller olika etapper.
Visnums-Kils lederna 3 är kvalitetsmärkta Värmlandsleder och består av lederna Prästöleden, Nötöleden och Arskagsleden, alla cirka 5,5 km långa.

FÖLJ JÄRNETS VÄG
Vandra i järnets spår på den historiska **Järnleden 1** som användes som transportled för järnets väg till utskeppningshamnen i Kristinehamn. Kombinera Järnleden med **Järnsjöleden 2**, en 28 km lång led som slingrar sig vidare från Hytte mot Storfors.

VANDRA MED VÄNERVY
Vi gissar att inte heller du får nog av sjöutsikt eller att sitta och se ut över vattnet? Då är du på rätt ställe! I Kristinehamn hittar du flera Vänernära vandringsleder: **Visnums-kils lederna 3, Dyröns naturreservat 4, Jacquelines Naturstig 5,** vandra på öarna - **Vålön, Kalvön, Sibberön 6, Sannaleden 7, Kummelön 14** och **Värmlands Säby 15**.

NATURKARTAN
Naturkartan är en digital guide till Sveriges natur och friluftsliv. Kristinehamn kommer under 2021 att ansluta sig till Naturkartan. Här kommer du hitta alltifrån vandringsleder, vindskydd till badplatser och fågeltorn. Appen är gratis och går att ladda hem från både Google Play och App Store. Se naturkartan.se.

TACK FÖR DIN HJÄLP!
Hittar du fel längs lederna, t ex träd som blåst ner över den eller skyltning som behöver åtgärdas så är vi tacksamma för att du du hjälper till att meddela detta. Gå in på kristinehamn.se och gör en felanmälan, tack!

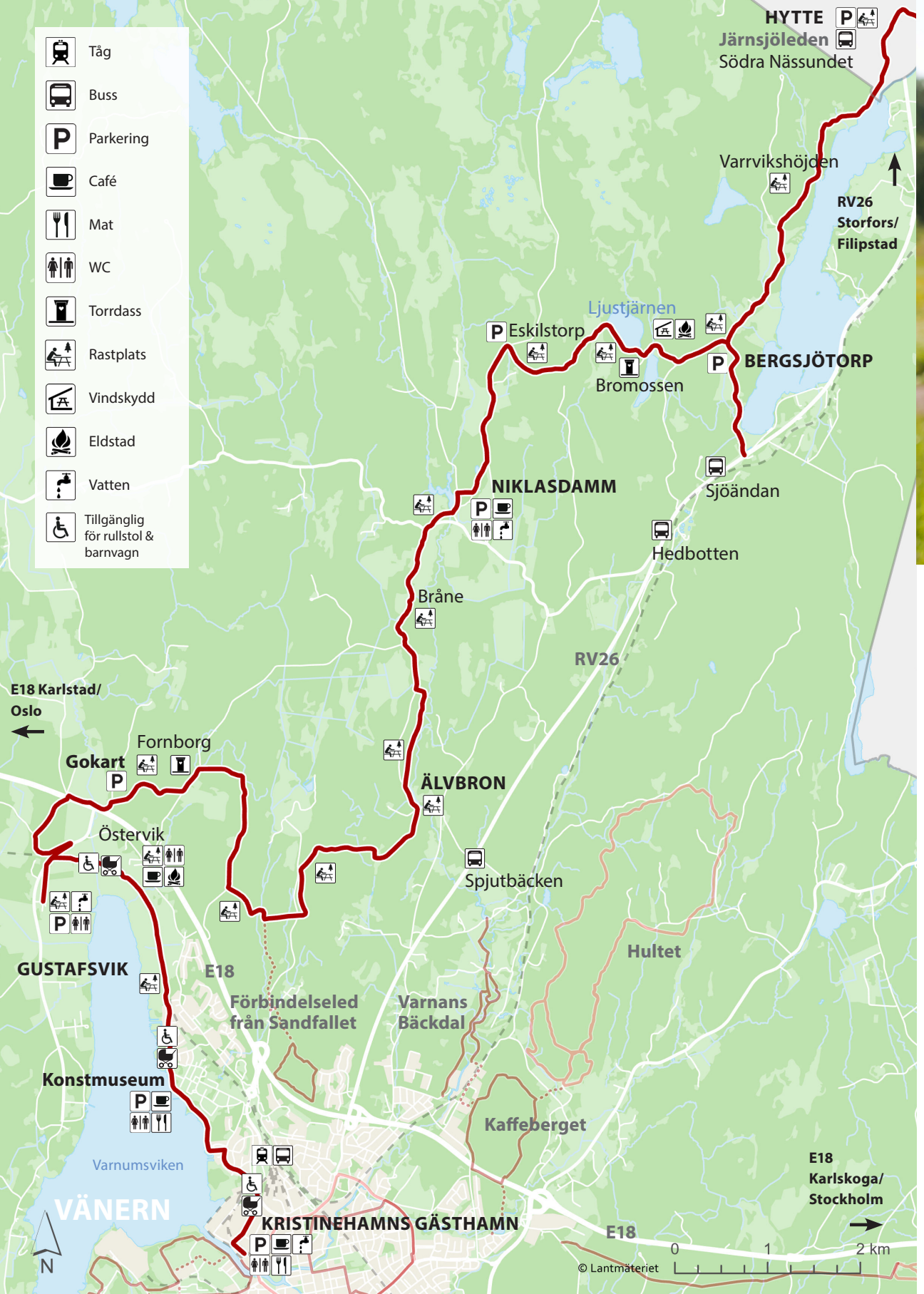

Foto: John Persson

1 JÄRNLEDEN

30 km - enkel väg

Järnleden är en 30 km lång kvalitetsmärkt Värmlandsled som tar dig genom historisk terräng. Leden sträcker sig mellan Hytte och Kristinehamns gästhamn. Du kan välja att gå hela sträckan på 30 km eller olika etapper. Järnleden är väl uppmärkt och du kan vandra leden utan karta. En karta ger däremot bra kompletterande information och tips på hur du kan lägga upp din vandring.

Etapper

Hytte - Bergsjötorpet
Medel 5 km, 1.5-2 tim
Lättgången sträcka på grus- och skogsväg. Du följer delar av den gamla transportkanalen, Norsbäckens kanal, som invigdes i slutet av 1630-talet och som därefter kom att föra järntransporterna till Sjöändan i södra delen av Bergsjön. Strax före Bergsjötorpet och rastplatsen passerar du ett stort antal magnifika ekar. Kombinera vandringen med Järnsjöleden **2** som startar i Hytte, se sid 10-11.

Bergsjötorpet - Niklasdamm
Medel 5 km, 1.5-2 tim
Till en början vandrar du mestadels genom gammal skog. Efter någon kilometer anländer du till Ljustjärnen, vars rastplats erbjuder en härlig utsikt. Här finns eldstad, vindskydd, plats för uppsättning av enstaka tält och ett torrdass några hundra meter från rastplatsen. Vandringen går vidare över Bromossen och den 200 m långa spången och fortsätter över ett stort hygge med en allé av högstubbar. Efter lite landsvägsvandring viker leden av in i skogen längs en gammal stenmur, förbi en liten damm som fungerat som vattenreservoar och genom lämningar av en f.d. engelsk park med terrasser och stentrappor. Väl framme vid herrgården och den närliggande större dammen finns en udde med en sagolik rastplats. I området ser du spår efter järnbruk, sågverk och en damm som försörjt bruken med vatten. Vänligen respektera att själva herrgården är en privat bostad. I ett särskilt Pelargonväxthus i glas finns pelargonmuséet, som är öppet sommartid, med drygt 400 sorters pelargoner. Stanna till och smaka på pelargonkakan på Niklasdams café. På byggnaden till caféet sitter en vattenkran där du kan fylla på din vattenflaska.

Niklasdamm - Älvbron
Medel 4 km, 1.5-2 tim
Du börjar vandringen på traktorväg som är en kombinerad ridled, passerar odlingslandskap och en torpruin vid Bråne, fortsätter ca 1 km innan du viker av in i skogen och följer älven Varnan. Slå dig ner på bänken som är uppställd inne i skogen, njut av stillheten och lyssna till Varnans porlande vatten. Vid mycket regn kan

Foto: Tomas Hermann

Foto: Tomas Hermann

denna sträcka vara ganska blöt och du kan då fortsätta att gå grusvägen mot Älvbron istället för att vika in i skogen och gå längs Varnan. Söder om bron (Älvbron) kan du se spåren av ett järnbruk. Här finns rastplats med bord och bänkar.

Älvbron - Gustafsvik
Medel (Upp till fornborgen - svår) 9 km, 3-4 tim
Härlig skogsvandring får du på sträckan mellan Älvbron och fornborgen. Du passerar en stor bergtäkt där det vid foten finns ett torrdass. Därefter fortsätter leden över en höjd där du finner vissa spår av en fornborg från järnåldern. Här finns en bänk där du kan ta en paus och njuta av utsikten. Avverkning av skog har skett längs sträckan (uppdaterat 2021).

Fortsätt vandringen genom en kotunnel under E18 och förbi en "tekälla". Sägnen berättar att Georg Adlersparre, som var en av initiativtagarna till att Gustav IV Adolf avsattes som kung 1809, hämtade välsmakande vatten till sitt te när han bodde vid Gustafsvik. En avstickare från leden tar dig till herrgårdsparken där du bland annat kan följa de historiska skyltarna och se platsen som Ernst Kirchsteiger renoverade i TV 2016.

Gustafsvik – Kristinehamns gästhamn
Lätt 7 km, 2-3 tim
Lättgången etapp med gång/cykelväg och stadsvandring. Här går leden längs strandängarna och fågelskyddsområdet vid Varnumsviken, passerar Österviks kapell och Stadsbondgården där det under vissa perioder finns ett café. Vandringen fortsätter sedan genom det historiska Mariebergsområdet och Galgviken. Här finns Kristinehamns konstmuseum med Vänernära restaurang där du hittar hembakat fikabröd och italiensk mat. I närheten finner du även bed & breakfast och hotell.

Därefter följer stadsvandring genom Kristinehamns hamnområde. Väl framme vid Kristinehamns gästhamn möts du under sommaren av segelfartyget Christine af Bro, Bojorten. Fartygstypen transporterade tidigare tack- och stångjärn till de södra delarna av Vänern för att sedan fortsätta landvägen till Göteborg och vidare ut i världen. Bojorten gör under sommaren turer på Vänern. I gästhamnen finns ställplats, äventyrsminigolf, dusch och toalett mot avgift samt en thairestaurang.

Transport
Du kan ta bilen till Hytte eller Niklasdamm och vandra till Kristinehamn, ta sedan buss, tåg eller taxi tillbaka. Du kan utgå från Kristinehamn och vandra längs Järnleden och sedan ta buss eller taxi tillbaka till Kristinehamn.

Buss 400 från Kristinehamn till Järnleden: åk från Kristinehamns resecentrum till Spjutbäcken, Hedbotten, Sjöändan eller Södra Nässundet.
Buss 400 från Järnleden till Kristinehamn: åk från Spjutbäcken, Hedbotten, Sjöändan eller Södra Nässundet till Kristinehamns resecentrum.
Du betalar med bankkort ombord eller med Värmlandstrafiks eget kort; varmlandstrafik.se
Egen bil: parkera på någon av de markerade P-platserna.
Taxi: Sverigetaxi 0550 - 150 45

Från busshållplatsen
Södra Nässundet - Hytte: Korsa RV26.
Sjöändan - Bersjötorpet: Korsa RV26. Vägen är uppmärkt med skyltar och stolpar.
Hedbotten - Niklasdamm: Korsa RV26. Följ asfalterad väg och skyltar mot Niklasdam café.
Spjutbäcken - Älvbron: Korsa RV26. Vägen är uppmärkt med skyltar och stolpar.

Vägbeskrivning med bil
Från Karlskoga: Kör E18 mot Oslo. Vid Kristinehamn ta avfarten mot RV26 Filipstad.
Från Karlstad: Kör E18 mot Stockholm. Vid Kristinehamn ta avfarten mot RV26 Filipstad.
Från Filipstad: Kör RV26 mot Kristinehamn.
Från Mariestad: Kör RV26 mot Kristinehamn. Vid Kristinehamn ta avfarten mot RV26 Filipstad.
Från RV26 till vandringsleden finns vägskyltar med texten Järnleden och vandringssymbol.

Historia
Bakgrunden till vandringsleden är järnets historiska betydelse för Kristinehamn – det var järnets väg till Vännern som drev fram stadsbildningen. Järnleden går på stigar och vägar som användes förr, kanske redan från slutet av 1400-talet, då järntransporterna sökte sig från Värmlands Bergslag ner mot vänerkusten och Kristinehamn, eller Bro som orten hette innan stadsbildningen 1642. Det var Gustav Vasa som insåg Bergslagens strategiska betydelse och gav order att bygga en transportled för järn. Men det var hans son Hertig Karl som senare genomförde allt. När Norsbäckens kanal anlades i slutet av 1630-talet började järnet fraktas sjövägen ner till Sjöändan och dagens Järnled förlorade sin funktion som transportled. Under perioden 1689-1850 sattes världmarknadspriset på järn under Kristinehamns årliga Fastingsmarknader. Kristinehamn var från 1700-talets mitt och 100 år framåt centrum för Bergslagens järnexport.

Naturen
Vandringsleden går genom historisk terräng. Du vandrar genom ett varierat landskap, förbi små tjärnar och sjöar, över myrmarker och vattendrag, genom skog, betesmarker och längs med gammal landsväg. Den omgivande skogen är mestadels barrskog med en del lövträd, såväl äldre högvuxen skog som ungskog. Under vandringen passerar du flera historiska platser, fornlämningar och sevärdheter. Du kan träffa på fåglar, fjärilar, rådjur, bävrar och älgar samt plocka bär och svamp längs med leden. Där du passerar öppet odlingslandskap - t ex norr om Niklasdamm finns sommartid en riklig ängsflora längs med vägkanten.

Service
Längs leden finns ett antal rastplatser och torrdass. Vid Ljustjärnen finns vindskydd och eldstad. Dricksvatten kan du fylla på vid Niklasdams Trädgård, Gustafsvik och vid Kristinehamns gästhamn. En kostnadsfri audioguide på Järnleden finns att lyssna till via appen StorySpot.

Framkomlighet
Längs leden finns närmare 800 markeringsstolpar, pilar, flera vägvisare och skyltar med historisk information. Leden är markerad med orange färg på stolpar och träd. Inne i Kristinehamn är leden markerad med orange tejp på lyktstolpar och blåvita pilar uppsatta på lyktstolpar för att visa vägen. Du kan behöva använda vandringskängor när du vandrar Järnleden. Vid torrare perioder räcker det med enklare fritidsskor. Längs vissa sträckor kan gräset växa högt men det går alltid att ta sig fram. Vegetationen slås normalt någon/några gånger per år. **Leden besiktigas årligen inför säsongen 15 maj - 15 september.**

Går du från Kristinehamns gästhamn till Hytte kan du välja att fortsätta din vandring på Järnsjöleden, en 28 km lång led som sträcker sig från Hytte till Bjurbäckens slussar, se sid 10-11.

Värmlandsled
Järnleden är en av flera vandringsleder i Värmland som är en kvalitetssäkrad Värmlandsled. Leden uppfyller ett stort antal kriterier i form av löpande skötsel, markavtal, information på tre språk, tydlig märkning, information om natur- och kulturvärden mm.

Svårighetsgrader för Värmlandsleder:
Lätt: Turen kan vandras med barnvagn, rullstol eller rullator. Underlaget är asfalt, grusväg eller grusad stig. Broar och spänger är framkomliga för vagnar.
Medel: Bra framkomlighet. Hela eller delar av turen går på naturstig. Nivåskillnader som är utan problem för en person med normal kondition.
Svår: Begränsad framkomlighet på grund av branta passager och större nivåskillnader som kräver god kondition.

Älgjakt
Den traditionella älgjakten startar andra måndagen i oktober.

Övrigt
Vandringsleden är avsedd för vandrare. Vid Niklasdamm finns dock flera stall varifrån ridturer arrangeras på delar av Järnleden. Vi ber dig visa hänsyn till mötande ryttare. Motorfordon är förbjudna enligt terrängkörningslagen. Cykling avråds i terräng. Det är mycket tack vare vänligt inställda markägare som Järnleden har blivit möjlig att genomföra. Som vandrare visar du respekt när du passerar privata boenden, djurhagar och parker. Du tar också hand om eget skräp. Välkommen att fråga personalen på Kristinehamns turistbyrå om tips och idéer kring din vandring.

För guidning längs Järnleden: konsultchristinaskan.se

Foto: John Persson

Story spot
AUDIOGUIDE!
Lyssna på mini-podcasts medan du vandrar längs Järnleden. Hör på inslag om historien, djur och natur, vandring och löpning. Ladda hem gratisappen Storyspot.

ETAPPER:
Hytte - Lundsberg 14 km
Furuvik - Lungsund 4,5 km
Lungsund - Bjurb. slussar 9,5 km

Leden är skyltad så du behöver ingen karta. Längs hela Järnsjöleden kan du se korta filmer om området med hjälp av mobilen och QR-koder på informations-skyltarna.

Foton: Storfors kommun

2 JÄRNSJÖLEDEN

28 km - enkel väg

Järnleden ansluter till Järnsjöleden som går mellan Hytte och Bjurbäckens slussar. Är du sugen på en längre vandringstur kan du kombinera Järnleden 30 km och Järnsjöleden 28 km. Gå hela sträckan eller välj ut några etapper. En fin sträcka är förslagsvis Niklasdamm - Hytte - Lungsund på 25 km. Funderar du på en riktig långvandring så kan du vandra vidare in på Rövarleden, fortsätta på Lårhöjdsleden, Åsjöleden och avsluta med Lunnedsleden.

Från Hytte är det bara ett par hundra meter till en badplats om du går längs asfaltsvägen. Du kan istället välja att följa Järnsjöleden som går fyra kilometer över en skogshöjd innan du åter kommer ner till asfaltsvägen. Efter att du passerat en nybyggd bro strax före asfaltsvägen fortsätter du på en grusväg. Leden går mot sjön Matlången och efter ett stycke på grusvägen går leden in i skogen och över en höjd innan du kommer ner till vattnet där det finns en bänk. Vandra vidare genom skogen tills du kommer till en fin udde nedanför Kummelhöjden, perfekt för fika. Leden löper sedan upp på Kummelhöjden med vacker utsikt över sjön. Här finns ett par fina utkiksplatser på bergskanten med bänkar att slå sig ner på. Du går vidare genom fin gammelskog, leden rundar golfbanan och kommer sedan ut på en grusväg där du fortsätter i 900 meter mot Furuvik. På vägen har du utsikt över Lundsbergs skola (det är enkelt att göra en avstickare om man vill se det fina området kring internatskolan och här kan man också bada från bryggor).

Efter att du passerat Furuvik i Lundsberg går du genom gammal fin skog och når en vacker rastplats vid vattnet. Där går det att ta sig ett dopp även om det inte är en badplats. Leden fortsätter genom skogen ett par kilometer. Leden går inte ända fram till Pensionat Lungsund (där det finns badplats, restaurang, kiosk och café) men det är bara ett par hundra meter fram längs en asfaltsväg.

Vidare vandrar du någon kilometer längs en grusväg med utsikt över ängar och sjön Storlungen. Leden följer sedan sjökanten och du kommer fram till ett mycket litet badställe med fikaplats längs med vattnet. När leden lämnar sjön vandrar du vidare längs en skogsväg upp på ett berg med fin utsikt över vattnet. Nedanför berget viker leden av längs en grusväg som löper fram till unika och vackra Lungälvsmossen. Där går du på cirka två kilometer nylagd spång och genom ett skogsområde. På vägen passerar du både Lungälven och vackra tjärnar och gölar. Efter mossen kommer du ganska snart fram till Bjurbäckens slussar och du har nått ditt mål. Mer information om Järnsjöleden hittar du på storfors.se.

Foto: Kristinehamns fotoklubb

VÄRMLANDSLEDER
Trails of Sweden

3 VISNUMS-KILS LEDERNA

3 x 5,5 km - rundslingor

Vismuns-Kils lederna utgörs av lederna: Prästöleden, Nötöleden och Askagsleden. Här möts du av lugn och vacker natur, betande djur, havsörnar och ovanliga hackspettar. Området är även känt för alla sina ekar, öppna ängar och närheten till Vänern.

Lederna

Lederna ligger i naturreservatet Nötön-Åråsviken.

Prästöleden 5,6 km
Prästöleden börjar vid reservatets nordligaste entré och är ca 5,6 km. Cirka 700 meter från parkeringen ligger Linsöstugan, en raststuga med torrdass, eldstad och rastbord. Vill du tälta är detta en lämplig plats, vill du använda raststugan kom ihåg att lämna den i samma skick som du själv skulle vilja finna den i. På norra udden finns ett utkikstorn där du får fin utsikt över Kilsviken, sista delen av stigen till utkikstornet är stenig, så gå försiktigt. Längst ut på Prästöudden finns en rastplats med vy över Vänern, Den lilla röda stugan som finns här är privatägd.

Nötöleden 5,5 km
Nötöleden börjar vid reservatets mellan-entré och är ca 5,5 km. Efter 1,6 km kommer du till Hästudden, en rastplats med eldstad, rastbord, torrdass och en härlig utsikt över Vänern. Här är en lämplig plats att slå upp ditt tält. Vid Österöstugan finns kamin, torrdass och rastbord. Gården vid Västra Nötön är privatägd, visa hänsyn mot de som bor här.

Arskagsgsleden 5,6 km
Arskagsleden börjar vid reservatets sydligaste entré och är ca 5,6 km. Vid Sandholmsudden öppnar skogen upp sig till en glänta och här finns ett rastbord. Längst söderut på leden kommer du till Arskagsudden, en öppen ängmark med utsikt över Vänern. Här finns vindskydd, eldstad, rastbord och torrdass. Vill du tälta är detta en lämplig plats. Söderut breder Åråsviken, som är en del av Vänern, ut sig med sin labyrint av öar och vassområden.

Service

Längs lederna finns ett antal rastplatser, vindskydd och torrtoaletter. Soptunnor finns vid parkeringarna.

Framkomlighet

Lederna är väl uppmärkta med orange färg på stolpar och träd, vilket gör att du lätt kan vandra utan karta. Till stor del går lederna genom marker med betande kor som bevarar naturvärdena. På området finns skyltar med information om betesdjur. Kor gillar inte hundar så tänk på att inte ta med dig hunden in i beteshagarna. Information om när korna är på bete hittar du på lansstyrelsen.se/varmland.

Värmlandsled

Visnums-Kils lederna är kvalitetssäkrade Värmlandsleder. Värmlandsleder uppfyller ett stort antal kriterier i form av löpande skötsel, markavtal, flerspråkig information, tydlig märkning och information om kulturvärden.

Jakt

Jakt i naturreservatet kan förekomma. Den tradionella älgjakten startar andra måndagen i oktober.

Ta dig hit

Egen bil: parkera på någon av P-platserna.
Taxi: Sverigetaxi, 0550-150 45

Vägbeskrivning

Från Kristinehamn: kör väg 26 till Nybble och sväng västerut mot Medhamn. För att komma till Prästön/Linsön tar du av till vänster vid Visnums-Kils kyrka (skyltat). För att komma till Nötön och Arskagen väljer du höger i korsningen vid Visnums-Kils kyrka och tar sedan av till vänster efter ca 3 km (skyltat).
Från Mariestad: Kör RV 26 norr mot Kristinehamn. Sväng av i Nybble (se ovan).

Foto: Bettina Johansson

Foto: Bettina Johansson

Foto: Lars Fredriksson

4 DYRÖNS NATURRESERVAT

2,7 km - enkel väg

En fin vandring genom skog och hagmark med storslagen utsikt mot innanhavet Vänern. Här finns dramatiska klippstränder, ett rikt fågelliv och vackert småskaligt jordbruk med anor från 1500-talet.

Djur- & naturliv

Reservatet består av ca 200 hektar mark och lika mycket vatten. Den omväxlande naturen, det avskilda läget och de orörda stränderna har sammantaget ett mycket högt värde för växter, djur och det rörliga friluftslivet. Här finns bland annat stor blåklocka, blåsippa och svinrot. Fågelsången är tidvis öronbedövande och här finns en del ovanliga arter som mindre hackspett, stjärtmes, entita och stenknäck. På strandängarna hörs tofsvipa, grönbena och kricka. Jakt på olika djur i naturreservatet kan förekomma.

Framkomlighet

Du kan ta dig till Dyrön både landvägen och sjövägen. Leden går genom beteshagar, det är inte lämplig att ta med hund när kor är i hagarna. Information om när korna är på bete hittar du på lansstyrelsen.se/varmland. Leden är uppmärkt. Rastplats finns ute på udden vid ledens ände.

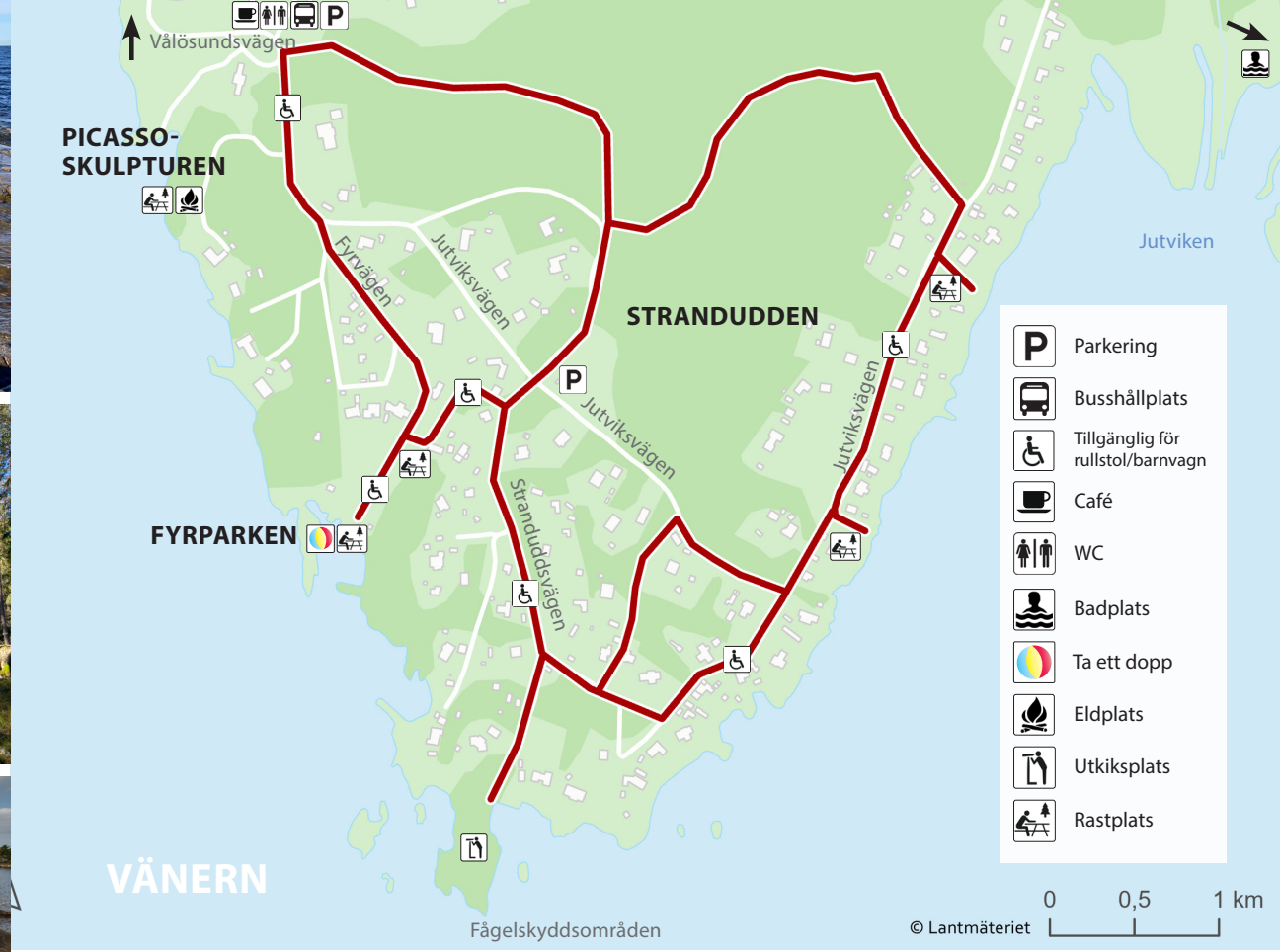

5 JACQUELINES NATURSTIG

2,5 km - rundslinga

Jaquelines naturstig är Kristinehamns nyaste vandringsled. Den blir helt färdig under sommaren 2021. Här kombineras en mysig naturstig genom skog med vägar och stigar genom bebyggelse. Storslagen utsikt över innanhavet Vänern.

Leden startar vid café Picassos veranda längst ut mot skärgården och stigen bär in i skogen bakom bronsåldersröset. Välj själv om du vill gå rundslingan runt Strandudden eller göra en kortare tur genom att exempelvis gå via Jutviksvägen på tillbakavägen.

Service

Leden är öppen under hela året men underhålls ej mellan oktober - april. Längs leden finns flera rastplatser. Grillplats och toalett finns vid Picassoskulpturen.

Framkomlighet

Leden är uppmärkt med stolpar. Leden lämpar sig för barnvagn eller rullstol förutom på delen som går genom skogen. I övrigt så har leden god framkomlighet förutom till vissa av rastplatserna/utsiktsplatser.

Foto: Bettina Johansson

6 VÅLÖN, KALVÖN, SIBBERÖN

4 km - enkel väg

Vandra på öar i Vänern. Från Kristinehamns största ö Vålön vandrar du vidare till naturreservaten Kalvön och Sibberön. Öarna sitter ihop med gångbroar och här har du möjlighet till bad från både sandstrand och klippor.

Här vandrar du i orörda marker och skogar, njut av lugnet på tre av öarna i Kristinehamns skärgård. Det finns stor chans att se djur, speciellt fåglar. Njut av din medtagna matsäck på en fin plats med utsikt över Vänern. Ta med ditt fiskespö och prova lyckan på Lakholmsuddarna som har magisk utsikt över vänerhorisonten. Det är fritt fiske i Vänern.

Ta dig hit

För att ta dig till öarna krävs båt. Under sommaren kan du ta dig till Vålön och Kalvön med turbåtar som avgår från bland annat Vålösundsbryggan strax innan Picassoskulpturen och gästhamnen i centrum. Turbåtarnas tidtabeller hittar du på visitkristinehamn.se.

Service

Öarna är utrustade med bryggor och tilläggsplatser för båtar, grillplatser, vindskydd och utedass. Det finns flera fina platser för att tälta. Ute på Sibberön finns även en enklare stuga där du kan övernatta med liggunderlag, om vädret inte lämpar sig för tältning.

Foto: Bernt Magnusson

Foto: Faisal Aimal

© Lantmäteriet

7 SANNALEDEN

6 km - rundslinga

Mellan Kristinehamns gästhamn och Kristinehamns Herrgårdscamping hittar du denna härliga vandringsled där delar av den följer vattnet. Från leden har du även nära till centrum och strandpromenaden mot Picassoskulpturen.

Naturen

Mellan Kristinehamn Arena och Herrgårdscampingen finns strandskogen och här hittar du lövträd som sälg, björk, al och hägg. Strandskogen är en attraktiv häckningsmiljö för många sångfågelarter på grund av vegetationens utformning med en högörtsflora och ett flerskiktat buskbestånd. Förekomsten av döda lövträd och högstubbar är också av betydelse för fågellivet. Den i Kristinehamn sparsamt förekommande mindre hackspetten har tack vare detta konstaterats häcka här.

Fågelliv

I maj och juni finns det mycket att höra och se, speciellt för dig som är fågelintresserad. I närheten av arenan kan du exempelvis se de takhäckande vitfåglarna i hamnen. Längs leden genom strandskogen är fågelsången näst intill öronbedövande i månadsskiftet maj/juni. Högst av dem alla sjunger näktergalen, som brukar förekomma i ett eller två exemplar. Även i vassen håller det till en högljudd, om ej särskilt skönsjungande solist, nämligen trastsångaren. Ingen av dessa arter förekommer på särskilt många platser i Kristinehamn.
Strövstigen genom strandskogen når på ett ställe fram till sjön, här finns en liten rastplats med fin utsikt över Varnumsviken. Under vår- och höstflyttningen kan du exempelvis se flockar av vigg på genomresa. Bland de arter som håller till på Cascobojarna är storskarv och havstrut de mest iögonfallande.

Om du vill så kan du fortsätta längs strandpromenaden ca 4,5 km till Picassoskulpturen och vidare in på Jaquelines naturstig, se sid 15.

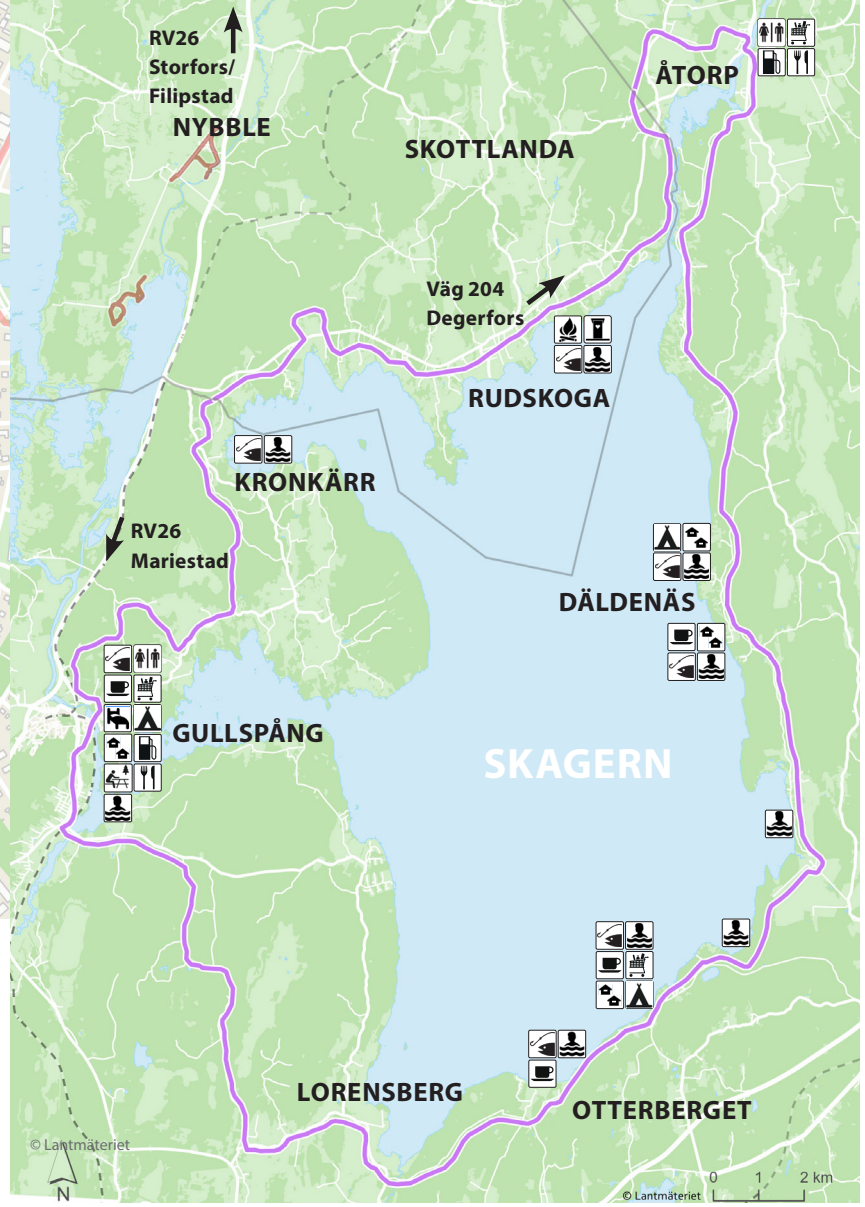

Foto: Skagern Runt

Mer information om leden:
skagernrunt.se, rudskoga.se

8 SKAGERN RUNT

100 km - rundslinga

Rid, vandra eller cykla runt sjön Skagern. Skyltningen består av stolpar med ledens symboler: hästsko, känga och pilgrimsmärke. Du färdas på stigar, mindre körvägar och byvägar samt på någon sträcka asfalt. Det finns självklart möjlighet att vandra, cykla eller rida kortare sträckor. Här finns djupa skogar, odlat landskap, röda stugor, sjöutsikt och fina badmöjligheter.

Service

Leden är öppen från första juni till sista september, men cykelleden är öppen året runt. För att gå, cykla eller rida Skagern Runt är det bara att följa de vita och blå markeringarna. Skagern Runt-guide med en mycket detaljerad karta finns att köpa på Kristinehamns turistbyrå eller på skagernrunt.se.

Framkomlighet

Landskapet är mycket gå-, cykel- och ridvänligt, endast några delar av leden är lite mer kuperat. Längs leden finns flera platser för att vila och fika. Det finns också logi längst leden, även för hästar.

9 RINGLEDEN

5,3 km - rundslinga

En lite längre rundslinga runt centrum. Både Ringleden och Hälsans Stig är tillgängliga för rullstol, barnvagn och är upplysta med gatubelysning.

Motionsspåret följer Östra, Södra och Västra Ringvägen och knyter ihop slingan via Dalavägen. Följ gul markering.

Sevärdheter

Nära till Kristinehamns gästhamn, med lite tur kan du beskåda Kristinehamns stadsvapen som ligger förtöjd här - en replika av Bojorten Christine af Bro. Ta en paus på promenaden och gör en kort avstickare till Kristinehamns hembygdsgård. Beundra de vackra gamla träbyggnaderna och ta en fika på

10 HÄLSANS STIG

4 km - rundslinga

Promenadslinga i centrala Kristinehamn med närhet till flera sevärdheter och vackra byggnader längs vägen. Tillgänglig och upplyst.

Historia

1995 etablerades den första Hälsans Stig (Slína Sláinte) på Irland av irländska Hjärtfonden i syfte att uppmuntra folk i alla åldrar att motionera. I Sverige står riksförbundet HjärtLung bakom konceptet.

Sevärdheter

På turen passerar du flera intressanta platser såsom Frödinggården, Kristinehamns kyrka, Kristinehamns hembygdsgård och Kungsbron. Läs mer om platserna på visitkristinehamn.se.

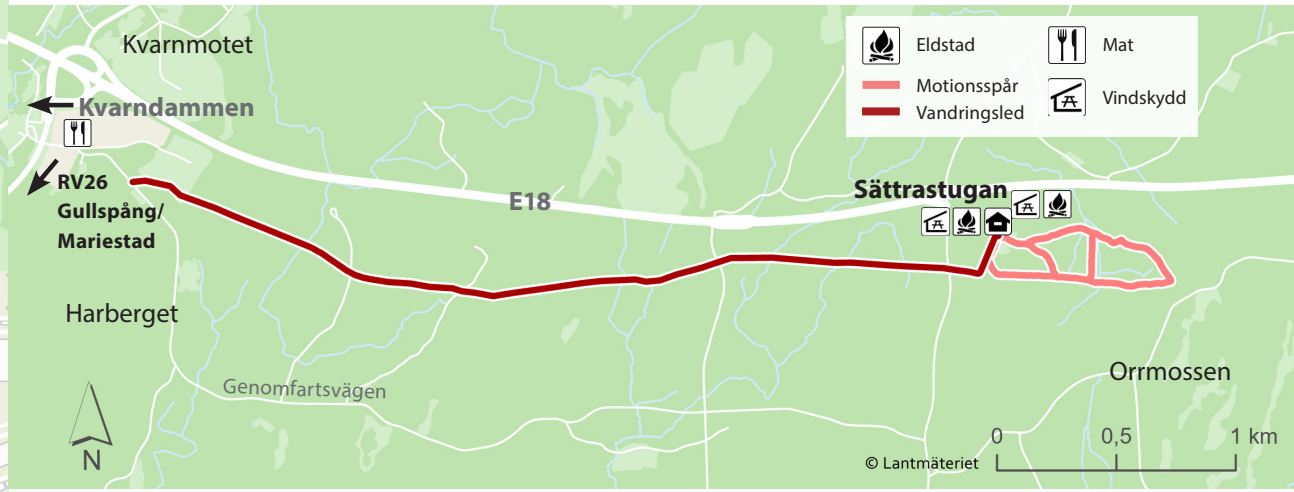

11 SÄTTRASTUGAN

4 & 1-3 km

Sättrastugan är Friluftsfrämjandets föreningsstuga i Kristinehamn. Här hittar du leder för vandring eller skidåkning samt pulkabacke på vintern. Friluftsfrämjandets stuga är öppen jan - mars med servering av våfflor och kaffe.

Ta dig hit

Sättrastugan ligger fyra km öster om centrum. Förbindelsespår 4 km finns vid gamla Karlskogavägen strax öster om Erikssons Husbilar vid Övre Kvarnmotet. Följ orange markering. Vid Sättrastugan finns motionsspår 1-3 km, samt vindskydd med eldplatser.

Hyr Sättrastugan

Sättrastugan är tillgänglig för uthyrning, kontakta Friluftsfrämjandet tel 070-7147957.

Kombinera med andra leder

Kombinera sträckan med förbindelseleden som går från Kvarndammen (korsa RV26) till Kaffeberget och vidare till Hultet eller Varnans Bäckdal, se sid 27.

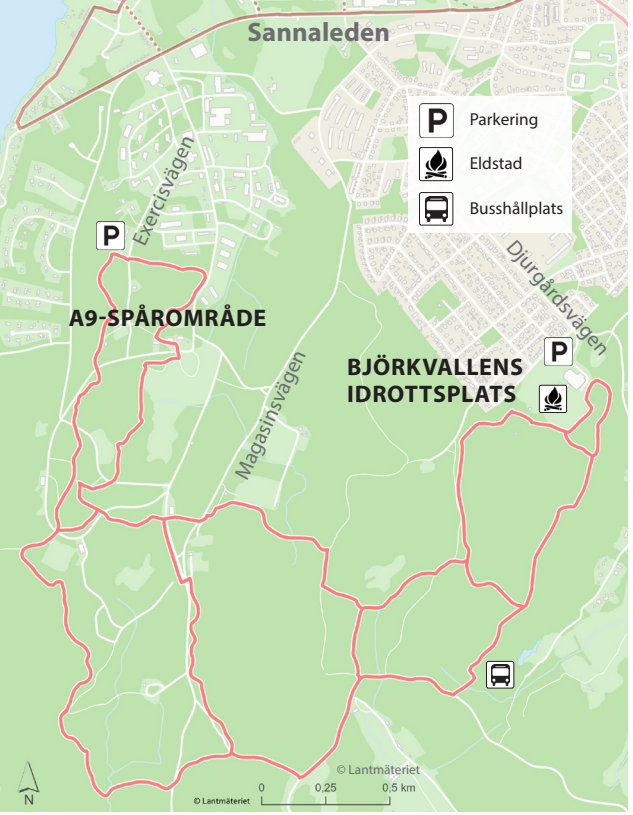

12 BJÖRKVALLEN

3,7 km (10 km)

I anslutning till Björkvallens idrottsplats finns elljusspår som mäter 2,7 km och motionsspår som mäter 3,7 km. Ljusen på elljusspåret tänds automatiskt när det blir mörkt och släcks igen kl. 23.00. Vid vattentornet finns även ett utegym.

Framkomlighet

Det finns en förbindelseled till A9 spårområde som mäter cirka 10 km, följ orange markering.

Restriktioner

Det är förbjudet att cykla och rida i spåren. Separat mountainbikeled finns.

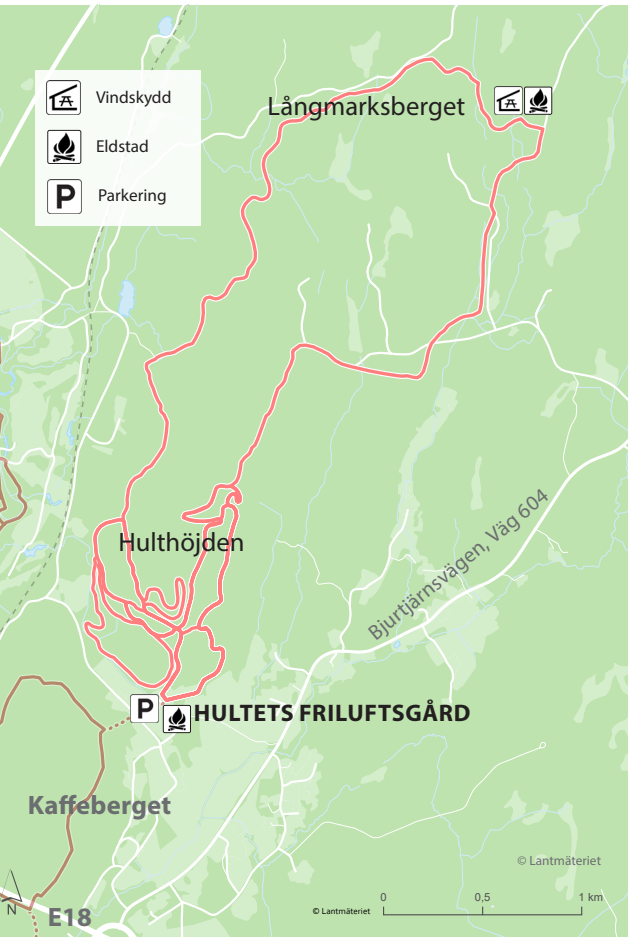

13 HULTET

10 km - rundslinga

Hultet är Kristinehamns orienteringsklubbs anläggning och här finns elljusspår som mäter 1,5-5 km och motionsspår som mäter 1,5-10 km. Under vintern finns skidspår som mäter 1-10 km och 5 km på elljusspåret. Populärt konstsnöspår 1-3 km vid tillräckligt kallt väder. Här finns även pulkabacke och grillplatser.

Service

Vid Hultets friluftsgård finns omklädningsrum, bastu och parkering.

Restriktioner

Det är förbjudet att rida i spåren. Cykling får ske på anvisad plats.

Kombinera med andra leder

Från Hultets Friluftsgård i söder finns en förbindelseled till vandringsleden runt Kaffeberget. Från Kaffeberget kan du ta dig vidare via förbindelseleder till både Kvarndammen och Varnans Bäckdal, se sid 27.

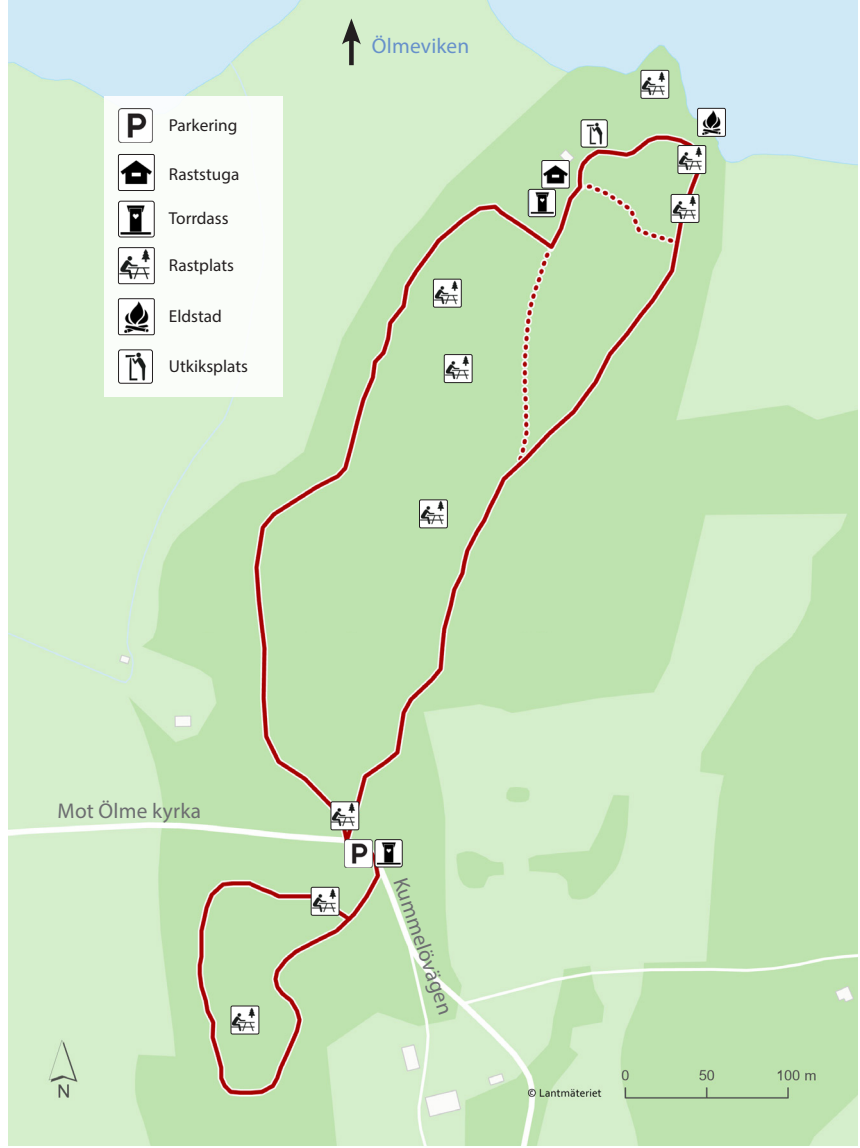

Foto: Lone Lagerkvist

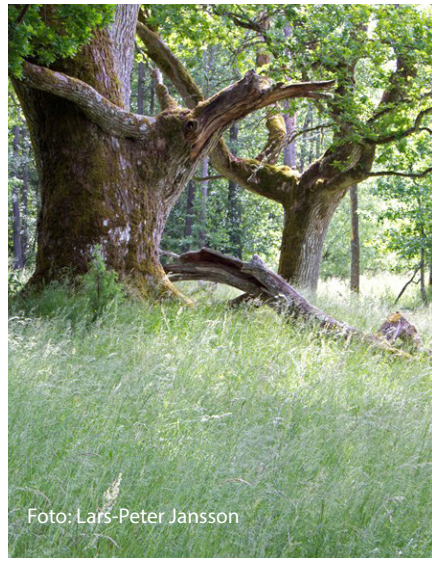
Foto: Lars-Peter Jansson

14 KUMMELÖN

1,5 km - rundslinga

10 km väster om Kristinehamn, cirka 4 km söder om Ölme kyrka hittar du det populära naturreservatet Kummelön. Här finns två rundslingor, en på 1,1 km och en på 0,45 km, som går att kombinera. Ta en paus vid vattnet och njut av den härliga utsikten över Ölmeviken, Vänern.

Historia

Naturreservatet bildades 1970 på grund av områdets betydelse för allmänhetens friluftsliv och märkliga karaktär. Samt för att hindra bebyggelse av fritidshus i området och avverkning av de gamla ekarna.

Naturen

I naturreservatet är floran rik och under våren är det speciellt iögonfallande med mängden av vitsippor och blåsippor. På de gamla lövträden finns flera ovanliga och hotade arter av lavar och insekter. Vid reservatets nordspets har du utsikt över Ölmevikens fågellokal. På grund av lövträden finns en rik fågelfauna här.

Service

Ta med picknickkorgen och sitt ner vid någon av rastplatserna. Du kan även använda grillplatsen med magisk vänerutsikt, ved finns vid raststugan.

15 VÄRMLANDS SÄBY

5,5 km - rundslinga

I Värmlands Säby naturreservat kan du vandra i en anrik och artik hagmark med mäktiga ekar och ett rikt fågeliv. I norra delen av reservatet går en markerad led, varav 2 km tur och retur till parkeringsplatsen.

Natur

I Värmlands Säby finns en växling av naturtyper såsom: ädellövskogar, hagmarker, lövsumpskogar, torrängar och strandängar. Området är av riksintresse och ingår i EU:s nätverk av skyddad natur, Natura 2000 samt ligger inom Kilsvikens RAMSAR-område (våtmark av internationell betydelse).

Framkomlighet

Leden går genom beteshagar, det är inte lämpligt att ta med hund när kor finns i hagarna under säsong. Information om när korna är på bete hittar du på lansstyrelsen.se/varmland. Jakt på olika djur i naturreservatet kan förekomma.

Service

Vid parkeringen och entrén till reservatet finns en informationstavla och längs leden finns ett par rastplatser. Ta en paus vid Sandholmen och njut av den fina utsikten över Kolstrandsviken, Vänern.

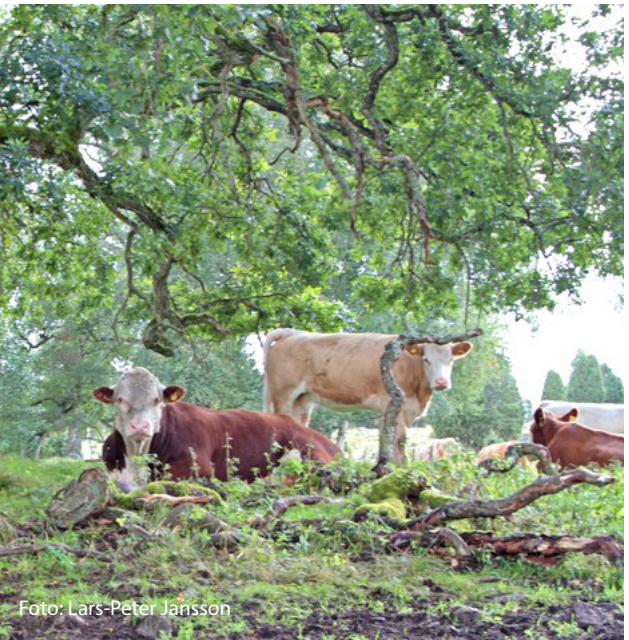
Foto: Lars-Peter Jansson

Foto: Lars-Peter Jansson

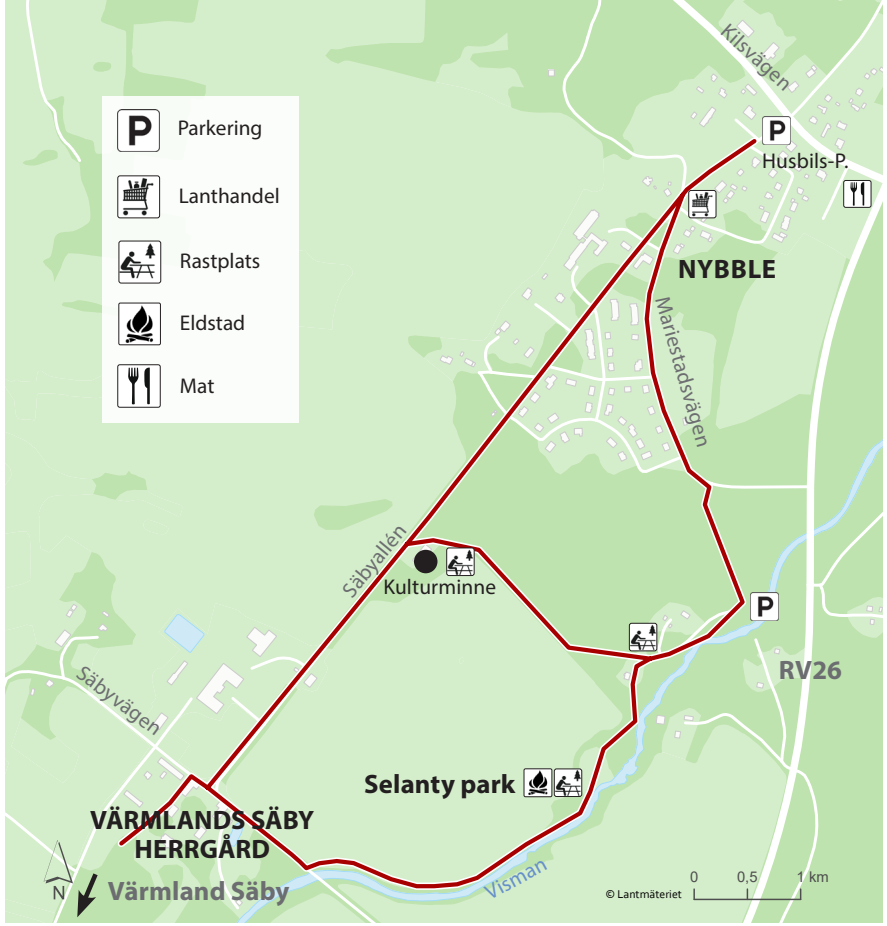

Foto: Linnéa Filipsson

Foto: Linnéa Filipsson

16 SELANTY NATURSTIG

3 km - rundslinga

Selanty naturstig är en smal promenadstig som slingrar sig längs med älven Visman, från parken Selanty i Nybble samhälle söderut till Värmlands Säby.

Historia

På 1700-talet fanns i skogsbrynet en liten park som kallades Solitude, eller på värmländska Selanty. Förr sägs det ha funnits ett litet tempel eller lusthus, slingrande gångar och en grotta i parken. Hur det än är med den saken finns det idag inga rester kvar. Nybble Intresseförening har startat en restaurering av parken. Stigen från Selanty passerar Värmlands Säby 1700-tals herrgård som sommartid har en promenadvänlig park. Ekallé och stenmur längs Säbyallén.

Ta dig hit

Nybble ligger 2,5 mil söder om Kristinehamns centrum längs riksväg 26 mot Mariestad.

Foto: Nybble Intresseförening

Kaffeberget
Foto: Lars-Peter Jansson

17 KAFFEBERGET RUNT

3,4 km - rundslinga

Slingan runt Kaffeberget sätter ihop flera förbindelseleder till andra spårsystem. Promenera Kaffeberget runt eller kombinera med andra vandringsleder för en längre tur.

Natur

Här växer hög och varierande gran- och tallskog runt en kargare bergshätta med gamla grova och knotiga tallar. Det varsamma skogsbruket har gett en relativt ostörd skog, med riktigt fin skogskänsla och utrymme för många olika djur och växter, bl.a. en artrik svampflora.

Kombinera med andra leder

Från Kaffeberget kan du vandra vidare in på förbindelseleder till Kvarndammen, Hultets friluftsområde med leder och rastplatser eller genom Haga till Varnas Bäckdal. Från Kvarndammen kan du korsa RV26 och ansluta till leden mot Sättrastugan, se sid 21.

18 VARNANS BÄCKDAL

3 km - enkel väg

Området vid ån Varnan är ett relativt opåvekat och särpräglat biotopskyddsområde där du har möjlighet att se många intressanta växter och djur. Ån Varnan från Niklasdamm i norr till mynningen i Vänern utgör ett vattendrag med såväl biologiska och kulturella värden.

Framkomlighet

I ravinen mellan koloniområdet Haga och Kristinehamns golfklubbs golfbanor finns uppmärkta stigar på cirka 3 km på båda sidorna om Varnan.

Ta dig hit

Du kan till fots, ta dig hela vägen från centrum via Sunnebergsområdet på åns östra sida under E18 till koloniområdet Haga. Du kan även ta bilen till koloniområdet och starta din vandring här.

250
Öar

629,23
Km² vatten

11
Naturreservat

Fotovänliga utflyktsplatser

@visitkristinehamn

visitkristinehamn.se/vandra *#visitkristinehamn #lovekristinehamn*

Tysktjärnen
Foto: Jessica Lindqvist

Fyrudden
Foto: John Persson

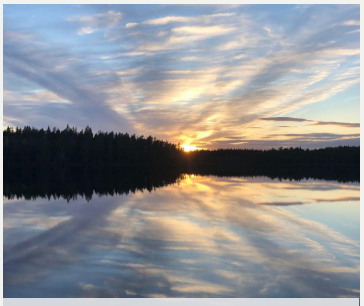

Ljustjärnen
Foto: Bettina Johansson

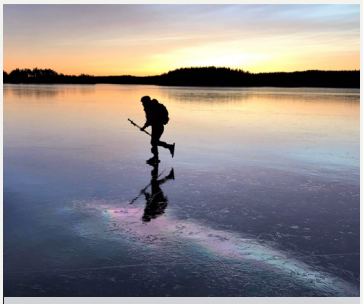

Stor-Älgsjön
Foto: Jessica Lindqvist

"I took a walk in the woods and came out taller than the trees"

- Henry David Thoreau

Kungens rastplats
Foto: Tomas Hermann

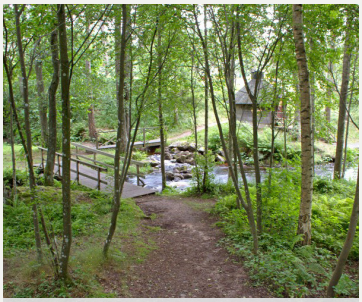

Kvarndammen
Foto: Lars-Peter Jansson

Stora Vilången
Foto: Lisbeth Celander

Alvön
Foto: Jessica Lindqvist